

אגדה על אודות שיר

יאנוש קורצ'אק, בתוך: סיפורי הקייטנות, כתבים ג, עמ' 162-165
תרגום: אורי אורלב

כְּאֶשֶׁר נִבְרָא כָּל הָעוֹלָם וְהָיָה כְּכָר גְּמוּר וּמוֹכֵן – מְכַרְח הָיָה כָּל אֶחָד לְהוֹדוֹת שֶׁהָעוֹלָם יָפָה מְאוֹד. בֵּין גְּלֵי הַיָּם הִנְחָה יְבֻשָׁה בְּצַבֵּעַ הַשּׁוֹקוֹלֵד, עַל הַיְבֻשָׁה הַגְּבָהוּ הָרִים וְנִשְׁתַּלּוּ יַעֲרוֹת. עַל פְּסָגוֹת הַהָרִים פָּזַר שְׁלֵג לָבוֹ, לְרַגְלֵי הַהָרִים הִנְחוּ דְשָׁאִים רַפִּים שְׂזוּרִים בַּפְּרָחִים לְבָנִים, כְּחֻלִּים, צְהָבִים וְאֲדָמִים.

בַּיַּעֲרוֹת הָיוּ בַּעֲלֵי חַיִּים רַבִּים, קִטְנִים וּגְדוֹלִים, שׁוֹנִים מְאוֹד זֶה מִזֶּה. עַל הַעֲצִים בָּנוּ הַצְּפוּרִים אֶת מִשְׁכָּנָם וְעָפוּ בְּאֵוִיר עַל מַפְרָשֵׁי כְּנָפִים שֶׁל נּוֹצוֹת צְבָעוֹנִיּוֹת. מְלֶךְ הַצְּפוּרִים הָיָה הַנְּשֵׁר.

לֹא יָדְעוּ הָאֲנָשִׁים שֶׁהַנְּשֵׁר עָף כָּל כָּךְ גְּבוּהָ, מַעַל הַיָּרֵחַ, מַעַל הַשָּׁמֶשׁ וּמַעַל כָּל הַכּוֹכָבִים. הַנְּשֵׁר לֹא יָכוֹל הָיָה לְסַפֵּר לָהֶם, מִפְּנֵי שֶׁלֹּא הָיָה לוֹ בְּכָלֵל קוֹל, בְּדִיוֹק כְּמוֹ לְכָל שְׂאֵר בַּעֲלֵי הַחַיִּים, כְּמוֹ לַיַּעֲרוֹת, כְּמוֹ לַיָּם וְכְמוֹ לְבָנֵי הָאָדָם. – הַלֵּל הָיָה יָפָה כְּמוֹ הַיּוֹם, וְרַק דּוֹמָם, אֵלֶם, וְלָכֵן עָצוּב.

פַּעַם אַחַת הִתְרוֹמַם הַנְּשֵׁר גְּבוּהָ כָּל כָּךְ, עַד שֶׁעָף לְתוֹךְ הַשָּׁמַיִם. הִתְבֹּוֹנוּ סָבִיבוֹ וְהִנֵּה הִתְאַסְּפוּ הַמַּלְאָכִים, מִמִּתְיַנְנִים לְמִשְׁהוֹ. לְבִסּוֹף הִבִּיא אֶחָד הַמַּלְאָכִים תְּיִבַת זָהָב, פָּתַח אוֹתָהּ בְּמִפְתָּח יְהוָה וְהוֹצִיא מִתּוֹכָהּ מַחְסֵמֶת פְּנִינִים; הִתִּיר אֶת חוּט הַמְּשִׁי וְהִתְחִיל לְחַלֵּק אֶת הַפְּנִינִים לְכָל הַמַּלְאָכִים, אַחַת לְכָל אֶחָד. וּבִשְׁעַת הַחֲלָקָה הָיָה שֵׁם סֵדֶר לְמוֹפֵת, הַמַּלְאָכִים לֹא נִדְחְפוּ, לֹא רָבוּ, לֹא הִתְלוֹנְנוּ וְלֹא צָעֲקוּ:

- תָּן לִי – תָּן לִי – תָּן לִי!

מִבֵּית הַנְּשֵׁר בַּפְּלִיאָה מִפְּנֵי שֶׁאֵינָנו יוֹדְעַ מַה יֵּצֵא מִזֶּה.

אַחֲרֵי שֶׁחֲלָקוּ הַפְּנִינִים, יָשְׁבוּ הַמַּלְאָכִים עַל סִפְסָלִים. כָּל אֶחָד הִכְנִיס אֶת הַפְּנִינָה שֶׁקִּבֵּל לְתוֹךְ גְּרוֹנוֹ – וְהִתְחִילוּ לְשִׁיר. – הֵהּ, כְּמָה שֶׁזֶּה הָיָה נִפְלֵא! – הַנְּשֵׁר בָּכָה וְצָחַק מִלֵּב אֶשֶׁר, וְכִאֲשֶׁר חִזַּר לְאֲדָמָה הָיָה עָצוּב מְאוֹד. שׁוּב לֹא שָׁמַח אוֹתוֹ שׁוּם דָּבָר, לֹא הִסְלָעִים הַגְּדוֹלִים, לֹא גְלֵי הַיָּם, לֹא נִצְנוּץ הַכּוֹכָבִים, וְלֹא לַחֲקֵי הַשְּׁלֵג – כָּל הַזָּמַן חָשַׁב רַק עַל תְּיַבַת הַזָּהָב שֶׁבָּהּ חִבּוּיוֹת פְּנִינֵי הַזָּמֶר.

”אֲנֵלֵב אוֹתָן” – חָשַׁב לְבִסּוֹף.

הִבְחִינוּ הַצְּפוּרִים הָאֲחֵרוֹת שֶׁמִּלְכָם עָצוּב, אֲבָד אֶת הַתְּאֵבוֹן וְאֵינוֹ יָשׁוּ, מִסְתַּתֵּר עַל פְּסָגוֹת פְּרָאִיּוֹת וְנִנְעֵלִים לְעֵתִים קְרוֹבוֹת לְזָמַן מְמֻשָּׁף – וְגַם עֲצִיבוֹתָן הִלְכָה וְגִבְרָה, מִפְּנֵי שֶׁלֹּא יָכְלוּ לְדַבֵּר עַל מַה שֶׁקָּרָה וְלֹא לְשִׁיר עַל כָּךְ, מִפְּנֵי שֶׁכָּלָן הָיוּ אֶלְמוֹת.

הִתְגַּבַּה הַנְּשֵׁר לְשָׁמַיִם בְּשִׁעָה שֶׁהַמַּלְאָכִים שָׁכְבוּ לִישׁוֹן, פָּתַח בְּמִקּוּרוֹ וּבְצַפְרָנָיו אֶת הַתְּבָה – מִקּוּרוֹ הִתְעַקֵּם מִשׁוּם כָּךְ וְצַפְרָנָיו הִתְעַקְלוּ וְדָמְמוּ מִלֵּב מְאֵמָץ – חִטָּף אֶת מַחְסֵמֶת הַפְּנִינִים וּמָהַר לְשׁוּב. אֲבָל חוּט הַפְּנִינִים נִתְּפַס בְּמִשְׁהוֹ בְּדָרָךְ, אוֹלֵי בְּאֶחָד הַכּוֹכָבִים, אוֹלֵי בְּחֵרֶף מִלֵּם הַשָּׁמֶשׁ, בְּכָל לַפָּן חוּט הַמְּשִׁי נִקְרַע וְהַפְּנִינִים נִפְּלוּ כְּמוֹ גִּשְׁם עַל פְּנֵי הָאֲדָמָה.

פְּנִינָה אַחַת נִפְלָה לְתוֹךְ הַיָּם וְהַיָּם הִתְחִיל לְשִׁיר אֶת שִׁירַת הַיָּם. פְּנִינָה אַחֶרֶת נִפְלָה לְתוֹךְ הַיָּעַר וְהַיָּעַר הִתְחִיל לְשִׁיר אֶת שִׁירַת הַיָּעַר – רַחֲשׁ הַפֶּלֶג וְדַבְּרוּ הַהָרִים. הַצְּפוּרִים חָשְׁבוּ שְׂנוּפְלִים זְבוּבוּנִים וְתַפְסוּ הַרְבֵּה מְאוֹד מִן הַפְּנִינִים הַקְּטָנוֹת וְעַכְשָׁו הֵן שְׂרוֹת יוֹתֵר מִכָּל יְצוּר אַחֵר.

עַל מִפְתָּן בְּקִתָּה אַחַת יָשַׁב לוֹ יֶלֶד וְנָשַׁף לְתוֹךְ שְׂפוּפֶרֶת עֵץ שֶׁקָּדַח בָּהּ חוּרִים – וּפְתָאוֹם נִפְלָה פְּנִינָה לְתוֹךְ אֶחָד מֵחֹרֵים וְהִחְלִיל הַחַל לְזַמֵּר. – שָׂמַח הַיֶּלֶד וְקָרָא בְּפֶעַם הָרִאשׁוֹנָה בְּחַיָּיו:

- הֵה, כַּמָּה יָפֵה!

אֶת הַפְּנִינָה הַגְּדוֹלָה בְּיוֹתֵר תַּפְסַת הַנְּשָׁר וְהַחֲבִיא בְּסֶדֶק בֵּין הַסְּלָעִים. אֵךְ מִצְּפוּנוֹ הִצִּיק לוֹ, הַכּוֹכָבִים וְהַשֶּׁמֶשׁ קָרְאוּ אַחֲרָיו כָּל הַזָּמָן:

- גָּנְב! – גָּנְב! – גָּנְב!

הַנְּשָׁר נָתַן אֶת הַפְּנִינָה הָאֲחֵרוֹנָה לְזַמִּיר, הַזַּמִּיר נָתַן אוֹתָהּ לְסִנוּנִית וְהַסִּנוּנִית נָתַתָּה אוֹתָהּ לְבוֹ הָאָדָם.

שְׁלוֹשָׁה יָמִים הָיוּ פְּנִינֵי הַמְּלָאכִים עַל פְּנֵי הָאָדָמָה, לְפָנֵי שְׂנַמְסוּ בְּעַרְפְּלֵי הָעָרֶב וְעָלוּ שׁוֹב לְשָׁמַיִם.

אֵךְ בֵּינַתִּים לָמַד כָּבֵר הָאָדָם לְחַקוֹת אֶת קוֹלָן שֶׁל כָּל הַפְּנִינִים: אֶת הַמִּית הַיָּם, וְאֶת רְשׁוּשׁ הַיַּעְרוֹת וְאֶת שִׁיר הַהָרִים – מִפְּנֵי שֶׁזֶה הָיָה כּוֹחָה שֶׁל הַפְּנִינָה הַגְּדוֹלָה.

מֵאַז הַנְּשָׁר מָא מְתָרוּמָם כָּל כֶּף גְּבוּהָ, יֵשׁ לוֹ מְקוֹר עֵסָם וְצַפְרָנִים מְעַקְלוֹת. לְזַמִּיר מִתָּר לְשִׁיר רַק אַחֲרֵי שֶׁקִּיעַת הַחֲמָה. לְסִנוּנִית מְרִשִּׁים בְּנֵי הָאָדָם לְגוֹר בְּגִגּוֹת בְּקִתוֹתֵיהֶם, וְהָאָדָם שׁוֹלֵט בְּזַמְרָה הַמְּחַקָּה אֶת כָּל הַקּוֹלוֹת וְהִיא עוֹמְדָת לְצַדוֹ בְּשִׂמְחָה וּבִגְיוֹן, בְּעֵבֻדָה וּבִקְרָב.

צְרִיף לְאֵלֶםב וּלְכַבֵּד אֶת הַזַּמְרָה מִפְּנֵי שֶׁמְקוֹרָהּ בְּמְלָאכִים; קַבְּלֵנוּ אוֹתָהּ בְּזִכּוֹת הַקְּרָבָה מְלִכּוֹתִית וְנִאֲמָנוֹת שֶׁל צְפוּר אַחַת קְטָנָה.

